

تولد و شخصیت فردی- اجتماعی امام صادق (ع)

هیچ یک از شخصیت های معاصر امام (ع) آن جایگاه رفیع و مقام شاخص را که وی بدان نائل گردیده بود، نداشت و امام (ع) دارای موقعیتی ممتاز و مقامی بی همتا، در قلوب همه معاصرینش بود.

خبرگزاری مهر- هیچ یک از شخصیت های معاصر امام (ع) آن جایگاه رفیع و مقام شاخص را که وی بدان نائل گردیده بود، نداشت و امام (ع) دارای موقعیتی ممتاز و مقامی بی همتا، در قلوب همه معاصرینش بود. سخن گفتن از امام صادق (ع) رهبر مسلمانان، پناه فقیهان و سخنوران و مرجع علما و متفکران، همانا سخن گفتن از ستاره های آسمان ولایت اهل بیت (ع) و مرحله ای از مراحل امتداد امامت و رهبری فکری و سیاسی، در زندگی مسلمانان است و شناخت وی در واقع شناخت شاخه ای از درخت اهل بیت (ع) است. زیرا شناخت شخصیت هر یک از امامان، در واقع شناخت راه و رسم کلی ایشان و پی بردن به شخصیت همه آنان می باشد. این نکته برای هر محقق و کاوشگر در زندگی ائمه (ع) قابل توجه است که ایشان همگی سازنده یک تاریخ بوده اند که حوادث گوناگون و ابعاد مختلف آن در زمان های متفاوتی در طول حیاتشان رخ نموده است. چنانکه آن را در خلال بررسی زندگی امام صادق (ع) به وضوح درخواهیم یافت.

تولد و زندگی

امامی که درباره او صحبت می کنیم و مشتاق شناخت او هستیم، امام جعفر صادق (ع) فرزند امام محمد باقر (ع) و ایشان فرزند امام علی زین العابدین (ع) و ایشان زاده حسین بن علی (ع) فرزند دخت گرامی پیامبر اکرم (ص) است.

مادر ایشان فاطمه بنت قاسم بن محمد بن ابی بکر و مادر فاطمه اسماء بنت عبدالرحمن بن ابی بکر است. امام صادق (ع) در مدینه منوره به تاریخ 17 ربیع الاول سال 83 ه. ق و در عهد عبدالملک بن مروان اموی، متولد گردید و زیر سایه پدرش امام باقر (ع) و جدش علی بن الحسین (ع) رشد یافت و تربیت گردید و علوم و معارف اسلام را از وی فرا گرفت.

امام باقر (ع) در عصر خود رهبر مسلمانان و مرجع فقاء و علما و محدثین بود که در مکتب وی شاگردی می کردند. و صدها تن از علمای فقه و حدیث از مکتب وی دانش آموختن و مسجد مدینه را چون دانشگاهی برای نشر علوم شریعت و شکافتن چشمه های آن، قرار داده بود، از این رو جمله علماء و فقهاء و محدثین درباره علم و منزلت و جایگاه رفیع او، شهادت داده اند و از جمله این شهادتات قول "ابن جوزی" در "تذکره الخواص" است: در هیچ کجا، علما را عاجزتر و کم علم تر از مجلس امام باقر (ع) نیافتم و "ابن سعد" در شان او می گوید: "امام باقر (ع) وزنه ای از علم و حدیث بود"

امام باقر (ع) فرزندش جعفر (ع) را به دست خود تربیت نمود. و ایشان امام باقر (ع) در مکتب پدرشان، امام علی بن حسین (ع) علم آموختند. و او نیز در محضر پدرش امام حسین (ع) و او نزد پدرش، امام علی بن ابی طالب (ع) و او نزد رسول اکرم (ص). پیامبر، خطاب به علی بن ابی طالب (ع) می فرماید: ای ابوالحسن! هر آینه دانش، تو را گوارا باد. همانا از چشمه سار دانش نوشیده ای چه نوشیدنی؟! و کام تشنه خود را، سیراب کرده ای!"

نتیجه می گیریم که اهل بیت (ع) علم را سینه به سینه از پدر به پسر منتقل می کردند و آنها، در دودمانی به سر می برند که علم و دین و اخلاق در خاندانشان موروثی بود و در ضمن، چند حقیقت اساسی زیر را به وضوح در می یابیم:

1- اعتقاد کامل، نسبت به آنچه از امامان در حدیث و فقه و تفسیر و فلسفه صادر شده است و این حقیقت را امام صادق (ع) در آنجا که می گوید: "سخن ما سخن رسول الله (ص) است" بیان فرموده است.

2- از آنجا که زندگی ایشان، بسان حلقه های پی در پی مرتبط و متصل است و هیچ فرد غریب و مجهول و مشکوکی که سلسله این زنجیر را پاره کند و شک و شبهه ای در اتصال این حلقات، با رسول الله (ص) ایجاد نماید در میانشان نیست از این رو زندگی نامه ایشان، تبلور و تجربه زنده ای است که اسلام در آن مجسم است و احکامش در آن پیاده شده و اصولش بدان حفظ گردیده است.

مقام و موقعیت اجتماعی امام صادق (ع)

هیچ یک از شخصیت های معاصر امام (ع) آن جایگاه رفیع و مقام شاخص را که وی بدان نائل گردیده بود، نداشت و امام (ع) دارای موقعیتی ممتاز و مقامی بی همتا، در قلوب همه معاصرینش بود. عموم مسلمانان و حتی دیگران وی را از سلاله نبوت و معتمدان

امت، می شناختند. و او را سمیل مبارزه با ستم و سرکشی امویان و عباسیان می دانستند و دوستی و پیروی او را، بر همه مسلمانان واجب می شمردند. نیز اهل علم و صلاح در سیمای وی، امامی عالم و مرشدی وارسته را می یافتند و همین طور مردان سیاست و حکومت، خاصه در ابتدای حکومت عباسیان و انقراض امویان که ایشان امام (ع) را زیر نظر خود داشته از در دشمنی با وی درنیامدند، همگی او را به چشم یک مقام والای اجتماعی و یک نیروی فعال سیاسی و رهبری که امکان خدمتش به هیچ وجه وجود ندارد، می نگریستند.